

MAGYAR MŰSA.

Költ Bétsben 20. Októberben 1787.

*M. R. Sz. I. Groff Széki Teleky Damokós Úrfinak
Füredről 8-dik Októberben 1787. Hórváth
Adám m. pr,*

U^U is Groff! a' Helikon bámúlni nem győzött,
R^R Mikor Groff Teleki Damokos himlőzött:
Most a' nagy bámúlást fel-váltja kettőzött
Öröm, hogy e' rozsfzbul teste ki fejtőzött.
Bámúlt a' Helikon meg-himlőzésedenn;

Nem, mintha nagy tsuda történne tésteden,
Sem, hogy e' nyavalya, melly inkább kisedden

Kap; kapott tizen-négy esztendő's létedenn.
Mert Atyád-is annyit söt már tizen-hatot

Elt, mikor himlővel teste meg-rakatott. (a)

Még pedig mivel már árván hagyattatott,

Illy kezekközt mint Te nem apolgattatott.

Bámúlt hát, még pedig panasz és jaj között,

Hogy a' himlő, ágyhoz olly testet kötözött

Mellybe az Atyátúl 's Östül költsönözött

Nemes vérrel, lakni illy lélek költözött,

Kinek virtusai már gyengeségébe'

Nagy reményt gerjesztnek szüléji szívébe

G g g g

Hogy

(a.) M. R. Sz. I. Groff Széki Teleky Samuel V. Cancellarius
Úr, Democot Groff Úrfinak Edes Atyja.

Hogy a' bölts Teleky Groffoknak rendébe'
 Attya' kozzorúit újjal tetézné be. —
 Bámúlt 's bánta, hogy egy illy serény elmének,
 Mellynek gyors szárnyai Pegazus vízének
 Szinte forrásáig már fel-repülének
 A' fulljos nyavalyák akadályt vetének.
 Momusként a' Músák már hibát kerestek (b)
 Abban, hogy úgy öszve kötöttek a' testek
 A' lelkekkel; hogy ott a' lelkek-is refték,
 A' hol az ö testek beteg ágyba estek.
 De ezt a' panaszt új bámulás váltotta
 Fel 's már ezt maga-is Febus sokallotta,
 Hogy ez a' sínlődő testbe zárt nagy Lélek,
 Kit meg-nem íjesztnek a' halál' rév' szélek,
 A' mikor fáj a' test, tsontok, ínák, bélek;
 Héjjaz a' kínokon 's mint egy játszik vélek,
 Míg bölts biztatással Méltóságos Attya,
 Beteg Fija szivét bár bátorígatja,
 Vele-is a' bánat csak ki fakasztatja;
 Hogy sok dolga közt-is Fiját nem hagyhatja:
 El érti a' Fiú Attya nagy Szerelmét,
 De nézd most a' beteg testben az épelmét,
 Ezzel-is nagyítja szíve türedelmét,
 Hogy a' biztató-is kefergi Sérelmét. —
 A' ki nem bús, könnyű annak mást biztatni,
 De ennek jó hasznát ritka találhatni,
 Az együt sírónak mást vigasztalhatni,
 Ez — Ez — ennek lehet gyűmölsét várhatni.
 Damokos-is látvan Attya búsulását,
 Annál jobb erőben érzi biztatását,
 Fontosnak ítéli leg-kísebb mondását
 A' kiben képzeli fájdalmai mását. —

De

(b.) Momusként; nem mint ha Momus is ugyast azt a' hibát,
 hanem hogy & is hibát kereset az ember alkotásában.

De ez; hogy példátlan elméjű Attyának

Fontos beszédei, nagy erőt adának

A' betegnek; tán csak bölts Attya' szavának

Gondoltatik lenni jó foganatjának.

Nézd-el hát, és bámúlj emberi gyarló szív!

Millyen a' nagy Lélek? — melly mesterséges miv

Ez? hogy a' kit maga 's más' kinja sírni hív,

Kinos fájdalmival olyan bátran meg-viv.

Méltóságos Annyán ez ágyba esettnek (c)

A' jelek, fájdalmat és bút jelentgetnek,

Szem héjjai a' hány tseppet rejtegetnek

Most, majd bús Orczájan hat annyit götgetnek.

„ Ah szerelmes Fijam! gondolja magába'

„ Édes Anyád csak négy esztendő korába

„ Szenvedte ezt; mikor még indulatjába

„ Nem fért a' fájdalom olyan divatjába'

„ De a' nyavalya-is ilyen erejébe'

„ Nem vólt rajtam; mint azt vagy Fijam testébe'

„ Erzi most; vagy csak mint fájdalmat rendébe'

„ Által költözteti hív Anya' szívébe.

„ Ha a' test távolyról mást nem érdekelhet, (d)

„ Hogy van? hogy szívemen szived sebet szelhet!

„ Test az én szívem-is, 's most maga felelhet,

„ Hogy a' szív más szívben fájdalmat nevelhet. —

„ Sírjak e' hát 's kinod' én-is nevellyem-e?

„ Mert a' fájdalomnak ez-is egyik neme, —

„ Kész vizet ontani édes Anyád' szeme,

„ De tilt édes Atyád' bölts szava' érdeme. —

„ Rá tekint könnyekkel terhelt szem-héjjára

„ 'S nyomba rá is borúl fialmas Annyára

Pppp 2

Mária

(c) M. G. Iktári Berlen Susána a' betegnek édes Anya.

(d) Itt a' Vers szerző az *Actio in distans-t* lattatik előtteni,
de azt *cum grano salis* kell venni.

- „ Marfa (e) 's a' Grofné könyve tsordúltára ,
 „ Szóval felel Annya' néma panaszszára.
 „ Vajha ugymond, édes Anyám' siralmának
 „ Gyászszai, szomórú jelek ne vólnának
 „ Arúl, hogy kínjai e' nagy nyavalyának
 „ Komór hírmondói Bátyám' halálának.
 „ Ha ez meg-hal, ki lesz az Atyám Házába?
 „ A' ki bölts Nemzetünk' ebbe az ágába'
 „ Hágjon a' Laurusos Pindus oldalába'
 „ Szedett kofzorúkkal bölts Attya' nyomába.
 „ Ki teszi nemünket ditső érdemekkel
 „ Egygyefsé a' Tudós több Telekiekkel? —
 „ Engedd meg, fel-hagyván Halál! e' febekkel,
 „ Hadd kérkedjen Házunk ezzel a' Gyermekekkel.

El jajdul keserves Nénnye panaszszára.

A' tsets szopó Ferencz, (f.) talám utóljára
 Battyán való bújja bizonyítására.

Sir ő-is, a' gyászos több szívek módjára.

Es bizony fok beteg ezt vélné magában,

Kinek mint magának tsak jaj van szájában;

Ázt tenné, ha vólna néki hatalmában,

Hogy ötet sirassa minden a' szobában. (g.)

De e' beteg Úrfi Attya tanáttsára

Halgat, és nem hagyja maga szabadjára

Erzését; 's e' hármás panasz hallására

Okot keres kinya tsilapítására. (h)

„ Hogy

(e.) M. G. Kis Afzszony Szeki Teleky, Mária a' betegnek
 testvér Huga.

(f.) M. G. Úrfi Szeki Teleky Ferencz a' betegnek testvér
 öttse.

(g.) Plura sunt, quae nos terrent quam quae premunt, & soe-
 pius opinione quam re laboramus. *Seneca.*

(h.) Possunt & dura molliri, & angusta laxari, & gravia sci-
 te ferentes minus premere. *Seneca,*

- „ Hogy úgy mond egy Fiút szánjon édes Attya,
„ Az Atyai érzés méltán kívánhatja,
„ De bölts biztatása lám mind azt mutatja;
„ Hogy reménységgel van keverve bánatja.
„ Könyvét édes Anyám hogy nem tűrtethi,
„ Lehet, hogy kínomat nagyobbnak vélheti
„ Mint van; mert a' búsnak az a' természeti,
„ Hogy minden jel újabb búval rettegteni.
„ Csak e' meg tarkázott testre tekintése,
„ 'S ennek ama' széptől nagy külömbözése (i.)
„ 'S gyógyulásom felől kétségeskedése,
„ Egy Anyának, nem nagy szivenn lövellés-e?
„ Testvérim hogy firnak gyenge természetek
„ Okozza 's még azért én boldóg lehetek,
„ Véreim! 's rólatok könyvet törölhetek
„ Hogy illy nyomórútnak lenni képzeltek.
„ Tartom ugyan testem' nyavalyák fézfekének,
„ De hiszen ez, minden Anya' szülöttének
„ Törvényje, 's a' testek, testek sem Jennének,
„ Ha semmi nyavalyát 's kínt nem szenvednének.
„ Ezt most úgy szenvedem mint el múlhatatlant (k.)
„ Melly egyszersmind tanit engem' egy tudatlant:
„ Hogy úgy nézzek minden bajt, mint nem váratlant,
„ Mert nem szül e' Világ meg-változhatatlant.
„ Nem azt nézi a' bölts, mit szenved? 's szenvedett?
„ Hanem hogy még a' Sors mi reményt engedett?
„ Es ha egy két eset rontja mindenedet;
„ Örülj, hogy magadat meg-tartott Tégedet.
„ Fáj minden tetemem; de úgy e' még élek?
„ Vigasztalhatja hát magát a' jó Lélek. —

G g g g 3

De

(i.) Virg. Aeneid. II. V. 274. Hei mihi qualis erat! quantum mutatus ab illo Hectore.

(k.) Culpa est non ferre quod ferendum est. Seneca.

- „ De hát-ha meg-halok? — akkor majd nem félek
 „ Sullyos kinjaimtól 's nem küszködöm vélek.
 „ Szenvedem hát a' Kint a' mint szenvedhetem,
 „ Es leg nehezebben ez egygyet tűrhetem,
 „ Hogy már-is, 's hát ha még tovább gyötrettetem,
 „ Szuléim fájdalma czéljává tétetem. —

Oh szerentsés elme' bódog biztatása!

Oh nagy Szív a' ditső Virtusok' forrása!

Oh okos gyermek, de egy öreg bölts másja!

Oh gyászos Helikon, méltó bámúlása!

Bámúlása — melly mig bánatját segiti:

Pirosló Sugárt egyfzer ki deríti

Apoló — szüzeit neki melegíti,

'S kéttelkedéseket ekkép' könnyebbíti:

- „ Nem Halál a' vége minden nyavalyának, —
 „ Ez a' Groff Teleki Samnel' Házának
 „ Gyászfa, 's nyavalyaji szerelmes Fijának
 „ Már tsak ekkorra is jobbra változának. —
 „ Sokat lehet ugyan bámúlva siratni
 „ Itt, de leg jobbára ezen bámúlhatni,
 „ Hogy ezt úgy tettett az égnek igazgatni
 „ Hogy e' nyavalyából jót lehet várhatni.
 „ Ott éset Damokos ezen nyavallyába,
 „ A' hol Minervával lakik egy szobába'
 „ Bölts Eskulapius, 's a' hol mostanába'
 „ Legtöbb, 's leg jobb Orvos van — B. Városába'
 „ Orvosók, Patikák, hasznos füves kertek,
 „ Orvosók kik lelket mind én tölem nyertek;
 „ Kiket már-is áldnak sok ágyba heverték,
 „ 'S kik elébb tiz nappal már szenni mertek;
 „ Hogy nem vetnek neki leg-fellyebb két hetet,
 „ Hogy az ágyfenékre most le-szegeztetett
 „ Urfi, az egektől vízfzfa térítettett
 „ Egéllégben, fogja látui az életet.

„ A'

- 29 A' himlős beteget böltsen gyógyíttják ott,
 „ Nem zárják a' lyukba mint a' rab szolgákat
 30 Nem raknak halmosan rá meleg párnákat,
 „ Hanem ki rendelik a' tisztább érákat.
 31 Mellyeken a' tiszta és friss levegőben
 „ Hordozzák, de nem mord 's ártalmas időben,
 32 Fel gyógyúl Domocos, sőt fel is gyógyúla; —
 Már a' nagy fájdalom 's szenvedés el-múla.
 33 Groffné Afzszony-Annya, ki nem rég búsula
 „ Törli szemét — törli a' könyveket rúla.
 Aldott nap! mit adtál vizsza egy Atyának? —
 Egy Fit — mit küldöttél haza két Hazának? —
 Egy Hazafit — de mit nyértél Minervának? —
 Egy gyors követőjét Attya' nyomdokának.
 Elly hát kedves Urfi! 's Sullyos nyavalyádnak
 El-múltán örvendő e' Magyar Músádnak
 Add meg ezt: hogy révén nevedet Példának
 Légy egy méltó Fija Atyádnak, 's Hazádnak.
-

A' két Virgiliusról.

34 **V**ét Virgilius volt, szolljak e mint bitó?
 35 **P**olydorus hazug, Máró volt vers-író.

A' Trombitáról.

36 **T**ya a' melly élesen olly eszefen szólnál
 37 **O**stoba trombita, jó Prókátor volnál,
 Perelnél, és egyet ernél Ciceroval,
 Böltsen meg-felelnél mindennek Platóval,

